

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА**

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ**

**«ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ
ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ЗДМУ,
ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА МІСЦЕ
В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»**

26 травня 2021 року

м. Запоріжжя

Д 70

Рекомендовано до друку Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(Протокол № 5 від 27 травня 2021 р.)

Голова редакційної колегії:

Ректор ЗДМУ, професор Колесник Ю.М.

Редакційна колегія:

перший проректор доц. Авраменко М.О.

проректор НППР доц. Моргунцова С.А.

проректор з наукової роботи проф. Туманський В.О.

проректор НПП проф. Візір В.А.

голова Ради з НМЗ та ПК викладачів проф. Резніченко Ю.Г.

голова ЦМК терапевтичних дисциплін проф. Доценко С.Я.

голова ЦМК хірургічних дисциплін проф. Завгородній С.М.

голова ЦМК педіатричних дисциплін проф. Недельська С.М.

голова ЦМК медико-біологічних дисциплін проф. Беленічев І.Ф.

голова ЦМК фізико-хімічних дисциплін проф. Александрова К.В.

голова ЦМК фармацевтичних дисциплін проф. Тржецинський С.Д.

голова ЦМК гігієнічних дисциплін доц. Севальнев А.І.

голова ЦМК суспільних та гуманітарних дисциплін проф. Гребенюк Т.В.

голова ЦМК стоматологічних дисциплін проф. Возний О.В.

Робоча група:

завідувач кафедри МФІНТ проф. Рижов О.А.

секретар ЦМР доц. Демченко В.О.

методист вищої категорії Кіяшко І.О.

методист вищої категорії Лур'є І.К.

керівник ЦДО ст.викл. Дмитрієв В.С.

Д70 **Досвід впровадження змішаної форми навчання у ЗДМУ,**
траєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти : матеріали
навчально-методичної відеоконференції Центральної методичної ради
(26 травня 2021 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя, 2021. – 120с.

Матеріали видаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК 61:378.4(477.64)(063)

© Запорізький державний медичний
університет, 2021

© Видавництво ЗДМУ, 2021

моделлю реалізації безперервного навчання є застосування змішаної форми. При змішаній формі навчання освітяни навчаються самі регламентувати час, який необхідний для засвоєння наданого для вивчення матеріалу, виконання завдань у межах відведеного терміну навчання. При цьому, викладання дисциплін можливо здійснювати різними способами: on-line (з використанням цільової аудиторії за допомогою обладнання телемедичних центрів); of-line (кожен освітянин індивідуально може сформувати свій графік навчання самостійно, як у робочий час, так і в будь-який вільний); змішаний (спосіб з використанням цільових аудиторій для лекційних та ознайомчих курсів та індивідуальне закріплення практичних навичок).

При організації змішаного навчання фахівців фармацевтичної галузі на кафедрі управління і економіки фармації та фармацевтичної технології спочатку була визначена направленість курсів, за котрими буде проводитися дистанційна підготовка з подальшою розробкою до них навчальних планів з дисциплін «Управління і економіка фармації» та «Фармацевтична технологія». Дистанційне навчання слухачів проводиться із застосування платформ MS Teams або Skype. На початку проведення курсів підвищення кваліфікації освітянам надається сілабус дисциплін для розуміння того, чим саме може бути корисно проходження цього курсу. Навчальний процес здійснюється у синхронно-асинхронному режимі з урахування потреб контингенту, який проходить навчання, та з використанням сучасних засобів дистанційного навчання (спілкування у месенджерах, відеоконференції, завдання з автоматичним оцінюванням, онлайн-курси тощо). За можливістю, перевіряється базовий рівень знань учасників групи з подальшим коректуванням інформації, що надається на семінарських заняттях. Під час проведення занять здійснюється розсилання матеріалів за допомогою навчальних платформ. Матеріали представлені у вигляді методичних рекомендацій або навчальних посібників, котрі містять мету заняття, список теоретичних знань та практичних навичок з тем, питання для самоперевірки, інформаційний матеріал та безпосередньо завдання для виконання, також надається посилання на рекомендовану літературу. Проміжний контроль знань здійснюється за допомогою тестування. Наприкінці проходження курсів підвищення кваліфікації, слухачі здають іспит, одним з елементів якого є тестовий контроль.

Для діагностики ефективності технологій дистанційного навчання, по завершенню навчання здійснюється анкетування слухачів передатестаційних курсів за допомогою дистанційного анонімного індивідуального анкетування у MS Forms, що дає змогу скласти уявлення про результативність інноваційних дистанційних технологій та подальші очікування слухачів.

Аналіз отриманих результатів довів переваги впровадження дистанційних освітніх технологій у систему безперервного професійного навчання провізорів, які відмічають більшу досяжності циклів підвищення кваліфікації, зручності доступу до навчальних матеріалів та до можливості виконання завдань різними методами, широкі можливості індивідуалізації навчального процесу, які припускають застосування різних підходів до викладання дисципліни. Впровадження нових методичних підходів до організації навчального процесу сприяє формування нового розуміння освітнього простору, в якому є можливість об'єднання різноманітних традиційних форм та методів разом з інноваційними підходами, що опираються на новітні технічні можливості.

ДОСВІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ЗНАНЬ З ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ДИСЦИПЛІН НА КАФЕДРІ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ ФАРМАЦІЇ

Ткаченко Н.О., Демченко В.О., Литвиненко О.В., Червоненко Н.М.,
Зарічна Т.П., Дондик Н.Я., Суховой Г.П., Самко А.В.,
Демченко В.О., Британова Т.С., Маганова Т.В.

Ключові слова: Office 365, Teams, Stream, One Drive, Forms, Share Point

Вступ. Під час пандемії COVID-19 використання інформаційно-комунікаційних технологій міцно та надійно увійшло у наше сьогодення. На кафедрі управління та

економіки фармації застосовується використання змішаної форми навчання у студентів, що запроваджена у нашому університеті. Більшість часу студенти навчалися дистанційно в режимі онлайн, але був період у випускного курсу, коли вони приходили аудиторно в режимі офлайн.

У період локдауну всі лекції та заняття з організаційно-управлінських дисциплін, що викладаються на кафедрі проходили дистанційно у додатку Teams програми Office 365. Використання цілого набору веб-сервісів програмного продукту Microsoft Office 365 міцно увійшло у освітнє життя, як студентів, так і викладачів.

Основна частина. Навчання студентів на кафедрі з усіх дисциплін відбувається на підставі навчальних планів та робочих програм дисциплін. Види роботи викладачів зі студентами включають читання лекцій, проведення практичних занять та виконання студентами самостійної роботи.

Щодо досвіду читання лекцій, потрібно відмітити, що лекції проходять відповідно розкладу у лекційних онлайн аудиторіях з налаштованою технікою з ефектом повної присутності. Кожна лекція має презентацію та повну візуалізацію лектора, який постійно є на аудіо і відеозв'язку. Лекція, як правило, записується і потім викладається у Stream. Тобто, студент має постійну можливість не тільки дивитися презентацію лекції, яка розміщена на сторінці кафедри, а і прослухати її з поясненнями лектора.

Кожна група студентів з окремої дисципліни кафедри має свою команду у додатку Teams, назва якої відповідає прийнятим вимогам в університеті щодо назв команд. Навчально-методичні матеріали (посібники, практикуми, збірники тестових завдань, тощо) розміщені в хмарному середовищі One Drive. Викладачі проводять заняття в зазначений час в режимі повної візуалізації та аудіозв'язку. Обов'язково на початку заняття відбувається перевірка студентів, визначення теми та мети заняття з акцентом на нові поняття та терміни, далі йде розгляд питань теми. Протягом заняття студенти отримують індивідуально завдання з посиланнями на РАТОС, де потрібно пройти тестування в обмежений час. При чому в завданні надається інструкція щодо часу проходження тестових завдань та прикріплення скрінів результатів відповідей. Також студенти отримують індивідуально запитання, на які вони повинні надати систематизовані відповіді або обрати правильні відповіді з переліку запропонованих. Для цього викладачі користуються додатком Forms. Для зручності оцінювання програмується кількість балів до кожного запитання, яку може отримати студент. При наявності практичних завдань у темі заняття, студентам також створюється завдання з наданою інструкцією. Для цього їм потрібен час, щоб виконати практичні завдання у протоколі власноруч або у вигляді електронного варіанту, зробити скрін і прикріпити до завдання і надіслати. Під час самостійного виконання студентом різновиду завдань – тестування, надання відповідей на індивідуальні запитання викладач включає демонстрацію екрана, де виставляє заставку, на якій зазначено відведений час на виконання завдання.

Відповідно до робочої програми дисципліни студент повинен виконати самостійну роботу, яка надається йому у вигляді онлайн курсу, на який в свою чергу він повинен бути зареєстрований. Посилання на онлайн курс розміщено у кожній команді дисципліни. Свої результати проходження онлайн курсу з самостійної роботи студент прикріплює до завдання разом з протоколом.

Таким чином, кожен студент на занятті отримує узагальнену оцінку, яка враховує всі види його роботи в продовж заняття.

Потрібно сказати, що на кафедрі використовуються 36 активних онлайн курсів, які включають не тільки самостійну роботу студентів. До них відносяться також і дисципліни за вибором, підготовка до ЛІ «Крок-2» та ін.

Слід зауважити, що кафедра управління та економіки фармації постійно працює над удосконаленням подачі матеріалу в онлайн курсах, застосовуючи різноманітні форми опитувань та представлення матеріалу, підвищуючи рівень наочності та інтерактивності.

Відповідно до відпрацювань пропущених занять, слід зазначити, що студенти відпрацьовують їх також в онлайн форматі у додатку Teams, де викладачі створюють їм завдання в зручній та визначений час.

Щодо підготовки студентів до ліцензійного іспиту «Крок-2», на кафедрі створені всі умови для опанування студентами бази тестів з кожної дисципліни – організації та економіки фармації та менеджменту та маркетингу у фармації. Навчально-методичне забезпечення включає збірники тестових завдань з можливістю тестуватися онлайн в системі РАТОС, як в режимі контролю, так і тренування, де студент може бачити правильну відповідь. Створені онлайн курси включають інформаційний матеріал по темам дисциплін, а також тестові завдання містять пояснення правильної відповіді.

Щодо взаємодії викладачів курсів відповідно окремих дисциплін, проведення засідань і обмін інформацією відбувається також у додатку Teams програми Office 365 з використанням аудіо і відеозв'язку.

Потрібно зазначити, що останнім часом кафедра користується ще одним додатком Share Point програми Office 365, де створила свою сторінку з інформацією навчально-методичного забезпечення дисциплін, які викладаються на кафедрі.

Поряд з цим є моменти, які можуть порушувати навчальний процес в дистанційному режимі. Це відноситься до технічних проблем комунікаційного процесу, які пов'язані з якістю інтернет зв'язку та технічною можливістю мобільних або стаціонарних гаджетів з боку студентів.

У період присутності студентів в офлайн режимі, проведення занять відбувалося в навчальних аудиторіях кафедри, тестування проходило в комп'ютерному класі кафедри під наглядом викладача та виконання практичних завдань контролювалися під час їх виконання студентами. Лекції та проходження самостійної роботи студентами проходилися онлайн.

Як показала практика, результати навчання в офлайн режимі у більшості студентів були гірші, ніж в режимі онлайн, особливо при проходженні тестування під наглядом викладача. Це говорить про те, що студент має можливість швидко знайти відповідь в інтернет просторі. Повинна бути мотивація самого студента до навчання і опанування великої кількості інформації самостійно. Те що, вони швидко її можуть знайти, поділитися між собою в соціальних мережах можна віднести не завжди до плюсів онлайн навчання, бо окремі студенти часто її не аналізують та не запам'ятовують.

Висновки. Таким чином, з одного боку дистанційний підхід до навчання студентів дозволяє побудувати, розширити та поглибити індивідуальну навчальну траєкторію студента з персоніфікацією процесу навчання, сформуванню його освітнє інформаційне середовище, а з іншого – проведення аудиторних занять спонукають студента вчити інформаційний матеріал дисципліни і мотивуватися до його опанування.

Щодо пропозицій вдосконалення змішаної форми навчання потрібно поєднувати різні режими навчання студентів з їх виходом в аудиторії кафедр та мотивувати їх, в першу чергу, на самовідповідальність та саморозвиток.

ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛІ “FLEX” ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ УРОЛОГІЇ ЗДМУ

Бачурін Г.В., Ломака С.С.

Ключові слова: он-лайн заняття, моделі змішаної форми, змішане навчання.

Вступ. У березні виповнився рік, як в Україні вперше оголосили карантин для запобігання розповсюдження коронавірусної інфекції COVID-19. Запорізький державний медичний університет багато років працював над дистанційним навчанням та легко перебудовував навчальний процес на дистанційний режим. Це і було великим поштовхом працювати далі, знаходити щось нове та впроваджувати сучасні технології в роботу зі студентами, у тому числі технології змішаного навчання (Blended Learning), яку активно використовують більшість західних університетів. Основна мета реалізації “Blended